



UMEÅ TINGSRÄTT
Allmänna avdelningen
Doha 3

DOM
2021-10-14
meddelad i
Umeå

Mål nr: B 2062-21

PARTER (Antal tilltalade: 1)

Tilltalad

PER Edvard Lundberg, 19720830-4977
Mättgränd 9 A
906 24 Umeå

Åklagare

Extra åklagare Jennifer Piironen
Åklagarmyndigheten
Åklagarkammaren i Umeå
Box 3003
903 02 Umeå

DOMSLUT

Åtal som den tilltalade frikänns från

Brott mot lagen om skydd för geografisk information, 9 § och 12 § lagen (2016:319) om
skydd för geografisk information
2020-09-02 -- 2021-05-19 (20 tillfällen)

Om domstolens behandling av personuppgifter, se www.domstol.se/personuppgifter. Kontakta oss för information på annat sätt.

Besöksadress

Nygatan 45

Telefon

090-17 21 00

Öppettider

måndag - fredag

08:00-16:00

Postadress

Box 138

901 04 Umeå

E-post

umea.tingsratt.allmanna@dom.se

Webbplats

www.domstol.se, Info om vår personuppgiftsbeh
andling: www.umeatingsratt.domstol.se eller kont
akta oss

YRKANDEN M.M

Åklagaren har begärt att tingsrätten ska döma Per Lundberg för 20 fall av brott mot lagen om skydd för geografisk information. Åklagaren påstår att följande har hänt.

Per Lundberg har spridit sammanställningar av geografisk information avseende svenskt territorium, som inhämtats från luftfartyg genom fotografering/filmning, utan att ha tillstånd till det. Det hände vid 20 tillfällen under perioden den 2 september 2020 till den 19 maj 2021 i Sverige enligt nedan.

Antal brott	Brottstid
1	2020-09-02
1	2020-10-28
1	2020-11-23
1	2021-01-07
1	2021-02-27
1	2021-03-23
1	2021-03-30
1	2021-04-03
2	2021-04-07
1	2021-04-17
1	2021-04-18
1	2021-04-20
1	2021-04-29
1	2021-04-30
1	2021-05-04
1	2021-05-10
1	2021-05-14
1	2021-05-16
1	2021-05-19

Per Lundberg begick gärningarna med uppsåt.

Lagrum: 9 § och 12 § lagen (2016:319) om skydd för geografisk information

Per Lundberg har förnekat att gärningarna utgör brott.

DOMSKÄL

I lag (2016:319) om skydd för geografisk information finns bestämmelser till skydd för uppgifter av betydelse för totalförsvaret. Lagen innehåller bestämmelser som bl.a. begränsar rätten till spridning av en *sammanställning av geografisk information* (1 §). De kursiverade orden definieras i lagen.

Geografisk information är lägesbestämd information om förhållanden på och under markytan samt på och under sjö- och havsbotten. Geografisk information i form av avbildning, beskrivning eller mätning är en *sammanställning av geografisk information* (2 §).

Vidare framgår det av 9 § första stycket att det som utgångspunkt är förbjudet att sprida en sammanställning av geografisk information 1) om förhållandena i ett visst vattenområde eller en viss sträcka av ett vattenområde som avser Sveriges sjöterritorium, men undantag av insjöar, vattendrag och kanaler, eller 2) över andra delar av svenskt territorium om informationen har inhämtats från luftfartyg genom fotografering eller liknande registrering. I andra stycket står det att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (för filmerna i detta mål är Lantmäteriet tillståndsmyndighet) i enskilda fall får besluta om tillstånd till spridning. I tredje stycket framgår i vilka fall ett sådant tillstånd ska lämnas. 10 § innehåller några undantag från spridningsförbudet, vilka inte gäller filmerna som Per Lundberg är åtalad för att ha spridit.

Själva lagen innehåller inga fler generella undantag från kravet på tillstånd för spridning. Men av 12 § andra stycket förordning (2016:320) om skydd för geografisk information framgår att exempelvis Lantmäteriet får meddela sådana undantag. Sådana undantag finns i 2 kap. 3 § Lantmäteriets föreskrifter (LMFS 2016:1) om spridningstillstånd för sammanställningar av land-geografisk information (ändrad genom LMFS 2016: 3 och 2017:2). Undantag gäller exempelvis för sammanställningar över offentliga platser enligt ordningslagen, bostadsbyggnader och grustäcker – men i

många fall lär filmer som skapats med hjälp av drönare innehålla ytterligare information än till exempel enbart film av en grustäkt som sådan.

Enligt tingsrätten är det utrett att Per Lundberg har spridit drönarfilmer via sin kanal på Youtube vid de tillfällen som åklagaren har antecknat i gärningspåståendet. Filmerna är sammanställningar av geografisk information i den mening som begreppen har i lagen om skydd för geografisk information. Åklagaren har visat videoklipp och skärmdumpar och utifrån dessa bedömer tingsrätten att ingen av filmerna faller under undantagen i Lantmäteriets föreskrifter. Det är även Lantmäteriets bedömning efter att den myndigheten har tagit del av filmerna, enligt ett skriftligt svar på polisens frågor.

Vidare framgår det av Lantmäteriets svar att Per Lundberg inte hade sökt tillstånd för spridningen av någon filmerna. En annan person sökte – och fick – tillstånd för att sprida drönarfilmen som lades ut på Youtube den 7 januari 2021 och som visar bland annat de s.k. Tobleronehusen på Ersboda, Umeå. Det tillståndet beviljades den 12 januari 2021, dvs. efter att Per Lundberg redan hade spridit filmen. Om det inte fanns något sådant tillstånd den 7 januari 2021 var alltså spridningen otillåten. Hur det är med den saken är dock oklart.

Det framgår inte tydligt av lagtexten med anslutande förordning och föreskrifter om Lantmäteriet beviljar tillstånd till en viss person att sprida en viss sammanställning geografisk information, eller om den lämnar tillstånd att sprida sammanställningen som sådan – så att alla kan sprida sammanställningen när den väl har blivit godkänd. Det verkar i alla fall vara på det senare sättet som Lantmäteriet tillämpar bestämmelsen och det finns en viss logik i det.

Man kan förstås fråga sig hur sannolikt det är att någon skulle söka tillstånd för att sprida Per Lundbergs filmer. Allra helst innan han själv hade hunnit sprida dessa. Till saken hör att, om tingsrätten förstår Per Lundberg rätt, Lantmäteriet inte har varit överbelastat med ansökningar om tillstånd. I alla fall inte fram till nu och detta mål. Men åtminstone en person har gjort en sådan ansökan, för en av Per Lundbergs filmer, och enligt i den utredning som Lantmäteriet har gjort understryker den myndigheten

noggrant att den inte kan utesluta att andra personer har sökt och beviljats tillstånd att sprida dessa filmer. Här bör tilläggas att Per Lundberg har uppgett att det har hänt att han filmat på andras uppdrag och att de kan ha ansökt om tillstånd för spridning av filmerna.

Som tingsrätten förstår Lantmäteriets utredning de bara letat efter ansökningar gjorda av Per Lundberg i eget namn eller för sitt företags räkning. Det är en utredning som har gjorts efter polisens förfrågningar. Hur frågorna var ställda känner inte tingsrätten till, och det är inte helt klart vilka möjligheter till sökningar efter tillstånd som finns i Lantmäteriets databaser. Av myndighetens föreskrifter framgår dock att det till en ansökan ska lämnas bl.a. uppgifter om koordinater, lägesrelaterade referenser m.m. Och i den ansökan som en annan person har gjort står det ”**Geografisk Referens** Tobleronehusen, Ersboda, Umeå, Västerbotten, N: 7092126 E: 761387 H: 38”. Hur Lantmäteriet hittade denna ansökan framgår inte – men det verkar inte ha varit efter en sökning på Per Lundbergs namn eller namnet på hans företag. Och då kan man fråga sig om utredningen är tillräckligt robust för att utesluta att någon eller kanske några av filmerna hade tillstånd för spridning.

Med detta sagt framstår som snudd på uteslutet att andra personer skulle ha sökt tillstånd för *samtliga* filmer. Samtidigt kan det inte uteslutas att *någon* film hade fått tillstånd. Med detta sagt kan man fråga sig om Per Lundberg kan dömas för att vid ett antal tillfällen under tiden den 2 september 2020–19 maj 2021 utan tillstånd ha spridit sammanställningar av geografisk information. I det här fallet bedömer dock tingsrätten att spridningen av de olika sammanställningarna är olika brott, ungefär som om någon påstås ha begått 20 stölder. Om tingsrätten i det senare exemplet inte hade kunnat utesluta att tjuven i själva verket hade tillstånd att ”ta det tagna” i ett fall, ett par fall eller kanske tre fall – men att det var osäkert i vilka – hade det nog varit svårt att döma hen för någon av stölderna. Stöld är visserligen stöld, medan det här åtalet gäller något annat. Principen torde dock var densamma, vilket innebär att Per Lundberg frikänns helt.

UMEÅ TINGSRÄTT
Allmänna avdelningen
Doha 3

DOM
2021-10-14

Mål nr: B 2062-21

För en enig tingsrätt

Mattias Nordell
Rådmannen Mattias Nordell har dömt med tre nämndemän.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (TR-01)

Den som vill överklaga domen ska göra detta skriftligen. Överklagandet, som ska vara adresserat till Hovrätten för Övre Norrland, ska ha inkommit till tingsrätten senast den 4 november 2021. Det krävs prövningstillstånd i hovrätten.



Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.



SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

Information om

Betalning av böter m.m. (tingsrätt)

Denna information gäller dig som, enligt en dom eller ett beslut, ska betala något av följande:

- Böter (penningböter eller dagsböter)
- Särskild rättsverkan (t.ex. företagsbot eller avgift till Brottsofferfonden)

Det är två olika myndigheter som sköter betalningar av böter och särskild rättsverkan. I följande fall ska betalning göras via Kronofogden:

- Kostnaden ska betalas av flera personer solidariskt (tillsammans)
- Det har beslutats om kvarstad (att egendom tas som säkerhet för betalningen i väntan på dom).

I övriga fall ska betalning göras via Polismyndigheten.

Betalning via Polismyndigheten

Polismyndigheten kommer att skicka ett inbetalningskort till dig, på den adress som står i domen/beslutet. På inbetalningskortet finns mer information om hur du gör för att betala.

Betalning ska göras **inom 30 dagar** från den dag då domen/beslutet får laga kraft (det vill säga inte längre kan ändras).

Om du inte betalar i tid kommer du att få en påminnelse. Om du ändå inte betalar kommer ärendet att lämnas till Kronofogden. Då kommer du att få betala extra avgifter. Kronofogden kan också mäta ut dina tillgångar för att skulden ska bli betald. En skuld hos Kronofogden är en offentlig uppgift.

Kontakta Polismyndigheten om du har frågor eller om du saknar inbetalningskort:

Telefon: 010-563 35 04

E-post: domstolsboter@polisen.se

Betalning via Kronofogden

Kronofogden kommer att skicka ett brev till dig. I brevet står hur du gör för att betala. Om du betalar inom den tid som står i brevet blir du av med skulden, och uppgiften om skulden kommer inte att vara offentlig. Då slipper du också att betala extra avgifter.

Mer information

Polismyndigheten: www.polisen.se
(under fliken Lagar och regler/Böter)

Kronofogden: www.kronofogden.se

Information om Brottsofferfonden

Alla som döms för ett brott där fängelse ingår i straffskalan, ska betala en avgift till Brottsofferfonden. Det framgår i domen om detta gäller dig. Det har alltså ingen betydelse vilken påföljd (straff) domstolen bestämt i ditt fall eller om det finns något brottsoffer. Avgiften är densamma för alla som döms. Betalningen sköts av Polismyndigheten – läs under rubriken ovan.

Pengarna i Brottsofferfonden går inte till enskilda personer som utsatts för brott, utan ska användas på ett sätt som är till allmän nytta för brottsoffer. Det kan till exempel handla om att stödja forskning eller utvecklingsverksamhet.